

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån, S3

Närvarande
VT, RH, AH, CW

Frånvarande
HJ, AH-J, FK

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Annika Hambrudd

Protokollförare
Jurist
Marcus Söderholm

Nr 40

Skriftligt yttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar rp 190/2022 rd.

ÅLR 2022/8348

113 S3

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt avge ett skriftligt yttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar rp 190/2022 rd till riksdagens social- och hälsovårdsutskott enligt **bilaga S322P23**.

Hänvisning
Er begäran om skriftligt yttrande 14.10.2022

Social- och hälsovårdsutskottet
FI-00102 RIKSDAGEN

stv@riksdagen.fi

Kontaktperson
Jurist Marcus Söderholm, +358 (0)18 25000 (växel)
marcus.soderholm@regeringen.ax

Ärende

Skriftligt yttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar rp 190/2022 rd

Ålands landskapsregeringen har 13.10.2022 och mottagit en begäran om skriftligt yttrande av riksdagens social- och hälsovårdsutskott angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. I regeringens proposition föreslås tekniska ändringar som beror på lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. På eftermiddagen fredag 14.10.2022 fick Landskapsregeringen information om att utskottet ändrade tidtabellen och att yttrande ska inkomma senast måndag klockan 12.00 i stället för onsdag 12.00 som det initialt var sagt. Landskapsregeringen ser det som beklagligt att man med så kort tidsvarsel ändrar tidpunkten för inlämnande av yttrande och att landskapsregeringen inte ges tillräckligt med tid för att gå igenom propositionen i sin helhet.

Lagstiftningsbehörigheten

Regeringens proposition berör rättsområden som hör till både Ålands och rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland hör hälso- och sjukvård till åländsk lagstiftningsbehörighet med de undantag som bland annat stadgas i 27 § 29 punkten i självstyrelselagen för Åland där det framgår att riket har lagstiftningsbehörighet för smittsamma sjukdomar.

Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Landskapsregeringens yttrande

Landskapsregeringen konstaterar att grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 18/2022 rd rörande Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2022 rd) konstaterat följande angående de grundläggande lösningarna:

”(9) Med tanke på Ålands självstyrelse vore det dock lämpligare att i stället för att införa den föreslagna lagstiftningen skriva in de behövliga ändringarna i självstyrelselagen, påpekar grundlagsutskottet. Utskottet anser att det är viktigt att införa de här ändringarna. I samband med den här typen av ändringar bör man dessutom se till att regleringen är heltäckande så att myndigheternas befogenheter är tydliga och att det inte uppstår luckor i regleringen.”

Principen om att regleringen är så heltäckande som möjligt så att myndigheternas befogenheter är tydliga och att det inte uppstår luckor i regleringen vill också landskapsregeringen betona. Då lagen om smittsamma sjukdomar uppdateras för att motsvara det nya verksamhetsfältet och organiseringsansvaret i riket är det enligt landskapsregeringen likaså viktigt att lagstiftningen ger motsvarande tydlighet i legal grund för tillämpning av myndigheter på Åland. Detta särskilt då regleringarna i lagstiftningen till vissa delar utgör administrativa ingrepp i den personliga friheten som enligt 27 § 24 punkten självstyrelselagen (1991:71) för Åland tillhör rikets lagstiftningsbehörighet och därtill berör de grundlagsenliga fri- och rättigheterna.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att i lagförslaget framgår att syftet med bestämmelserna är att endast bevara nuläge och att avsikten inte är att ge landskapet Åland några nya uppgifter. Vidare nämns att en regeringsproposition bereds av justitieministeriet med förslag till att ändra 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland så att denna är neutral i förhållande till kommande förvaltningsreformer i riket. Landskapsregeringen konstaterar att landskapsregeringen och justitieministeriet inte än nått en samsyn om till vilka delar självstyrelselagen borde ändras vilket bekymrar landskapsregeringen eftersom det betyder att förvaltningsansvaret för smittosamma sjukdomar hos människor från och med 1.1.2023 övergår till riket. Den offentliga hälso- och sjukvårdsmyndighetens legala grund för utförande av smittskyddsuppgifter på Åland upphör således om ingen lösning hittas 31.12.2022.

Landskapsregeringens synpunkt

I propositionen sägs att den lag som behövs för att ändra 30 § 9 punkten i självstyrelselagen ska vara godkänd eller åtminstone godkänd att vila innan lagen om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar kan antas. Landskapsregeringen konstaterar ånyo att det inte idag finns en överenskommelse om en ändring 30 § 9 punkten i självstyrelselagen och att en ändring av självstyrelselagen kräver lagtingets bifall. Ålands landskapsregering har sedan hösten 2020 påtalat detta problem i flera utlåtanden och det är beklagligt att ärendet inte prioriterats och en lösning hittats.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annika Hambrudd

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Heidi Kaila, statsrådets kansli, heidi.kaila@gov.fi
Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@gov.fi
Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, mia.makinen@gov.fi
Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, janina.groop-bondestam@gov.fi
Noora Löfström, statsrådets kansli, noora.lofstrom@gov.fi
Johan Ehn, Ålands representant i Helsingfors, johan.ehn@regeringen.ax
Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi